

Sluttrapport kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder for Hedmark/Oppland/Innlandet fylkeskommune 2014-2021

Bakgrunn

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder er et viktig kommunalt virkemiddel for å identifisere, utvikle og ivareta arealer for friluftslivet. Metoden bidrar til å oppnå det nasjonale målet om å sikre befolkningen mulighet til å drive et variert friluftsliv både i nærmiljøet og naturen for øvrig.

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder er en metode som er løftet fram i Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv og Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder. Begge ble framlagt av regjeringen i 2013. Ved oppstart var det et mål at flest mulig av landets kommuner skulle ha kartlagt og verdsatt sine viktigste friluftsområder innen 2018. Prosjektperiode i regi av Miljødirektoratet ble utvidet til å vare ut 2020, samtidig vurderte Innlandet fylkeskommune at det var hensiktsmessig å utvide prosjektperioden til utgangen av 2021 for å nå målet om at flest mulig av Innlandets kommuner har kartlagt og verdsatt sine viktigste friluftslivsområder.

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Hedmark/Oppland og Innlandet fylkeskommuner

Arbeidet med kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder startet i henholdsvis Hedmark fylkeskommune i 2015 og i Oppland fylkeskommune i 2014.

Arbeidet startet som et samarbeidsprosjekt mellom Hedmark og Oppland. I prosjektfasen ble det opprettet en prosjektkoordinator i hvert fylke som gjorde dette som en del av stillingen. De første årene utgjorde ca. 20 % stilling. Fylkeskommunen har totalt brukt ca. 1,5 årsverk gjennom alle årene.

Tilsagn fra Miljødirektoratet

	ÅR	Hedmark	Oppland	Totalt
	2014		50 000	50 000
	2015	263 000	700 000	963 000
	2016	365 000	426 000	791 000
	2017		409 000	409 000
	2018	315 000		315 000
	2019/20		176 700	176 700
Totalt		943 000	1 761 700	2 704 700

Utbetalt til kommuner		995 000	984 300	1 979 300
-----------------------	--	---------	---------	-----------

Utgifter til reiser/møter/veiledning				87 000
Ikke brukte midler/på fond				638 400

Utbetaling til kommuner

Region	Kommune	Tilskudd år	Tilskudd	Egenandel
Fjellregionen	Alvdal	2020	45 000	45 000
	Folldal	2015	45 000	45 000
	Os	2018	Inndratt	
	Rendalen	2015	60 000	60 000
	Tolga	2020	45 000	45 000
	Tynset	2020	45 000	45 000
Gjøvikregionen	Gjøvik	2015	35 000	35 000
	Nordre Land			
	Søndre Land	2017	125 000	125 000
	Vestre Toten	2016	75 000	75 000
	Østre Toten	2015	39 400	39 400
Hadeland	Gran	2020	Inndratt	
Hamarregionen	Hamar	2017	70 000	70 000
	Løten	2018	45 000	45 000
	Ringsaker	2015	70 000	70 000
	Stange	2016	70 000	70 000
Kongsvingerregionen	Eidskog	2017	45 000	45 000
	Grue	2015	Inndratt	
	Kongsvinger	2017	70 000	70 000
	Nord-Odal	2016	45 000	45 000
	Sør-Odal	2015	45 000	45 000
	Åsnes	2019	Inndratt	
Lillehammer*	Gausdal	2015	295 000	295 000
	Lillehammer	2015		
	Øyer	2015		
Midt-Gudbrandsdal	Nord-Fron			
	Ringebu			
	Sør-Fron			
Nord-Gudbrandsdalen	Dovre			
	Lesja			
	Lom	2015	Inndratt	
	Sel	2020	100 000	100 000
	Skjåk	2015	30 000	30 000

Region	Kommune	Tilskudd år	Tilskudd	Egenandel
	Vågå	2020	50 000	50 000
Sør-Østerdal	Elverum	2016	70 000	70 000
	Engerdal	2018	45 000	45 000
	Stor-Elvdal	2017	45 000	45 000
	Trysil	2016	45 000	45 000
	Våler	2015	45 000	45 000
	Åmot	2015	45 000	45 000
Valdres	Etnedal	2020	33 000	33 000
	Nord-Aurdal	2017	71 900	71 900
	Sør-Aurdal			
	Vang	2015	80 000	80 000
	Vestre Slidre	2016	50 000	50 000
	Østre Slidre			
Jevnaker	Jevnaker	2015	Inndratt	
Totalt			1 979 300	1 979 300**

Lillehammer* – felles prosjekt for tre kommuner

Kommunal egenandel** Kommunene har lagt ned betydelige ressurser i arbeidet og de fleste har oversteget 50 % av kostnadene.

Totale kostnader

Miljødirektoratet	1 979 300 kr
Kommunene	1 979 300 kr
Fylkeskommunen	1 200 000 kr
Andre utgifter	87 000 kr
Totalt	5 245 600 kr

Ubrukte midler 638 400 kr

Innlandet fylkeskommune

I Innlandet fylkeskommune fortsatte arbeidet med kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder fra 2020. Modellene fra Hedmark og Oppland fylkeskommuner ble tatt med videre og kommuner kunne søke om stimuleringstilskudd til gjennomføring av kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i sine kommuner. Det ble utlyst stimuleringstilskudd til kommuner som ikke tidligere hadde startet opp arbeidet i 2020, samt oppfølging for å få ferdigstilt arbeidet i flest mulig kommuner.

Oppfølging kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder

Veileder M-98-2013 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder beskriver at kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder bør utføres som et grunnlag for arbeidet med kommuneplanen, areal og tiltaksplanlegging for grønnstrukturen, marka og kulturlandskapet. Alt areal bør kartlegges. Det er imidlertid særlig viktig der arealbrukskonfliktene er størst som i og i nærheten av byer og tettsteder og i strandsonen. Kartleggingen kan også brukes som grunnlag for andre kommunale planer som eksempelvis kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet og lignende.

Innlandet fylkeskommune ønsker å følge opp kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder ved sende ut en oppfordring til kommuner som har gjennomført kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder om å gjennomføre en gjennomgang/rullering av disse områdene jevnlig. Fylkeskommunen ønsker og å sende ut brev til kommuner som ikke har gjennomført kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder med en oppfordring til å gjennomføre dette, da uten mulighet til å søke om stimuleringstilskudd.

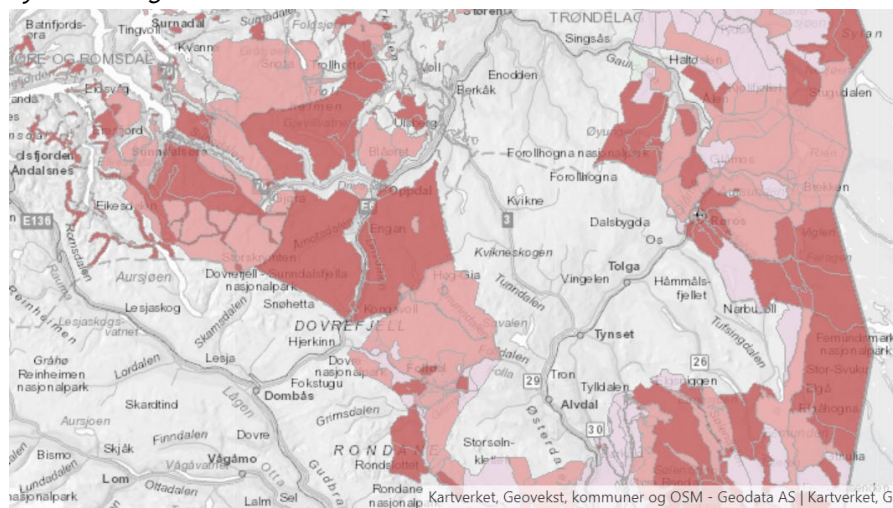
Bilder fra Naturbase – kartlagte friluftslivsområder Innlandet

Kartlagte friluftslivsområder, verdi

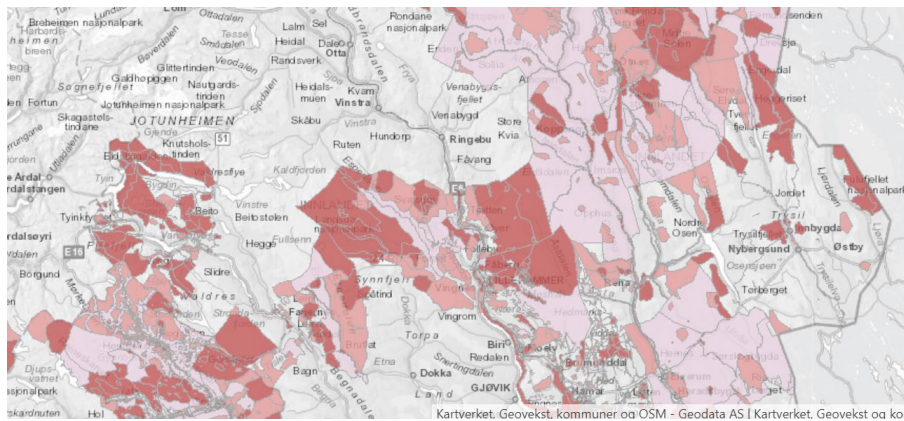
Mørk rød – område er svært viktig

Rødt – område er viktig

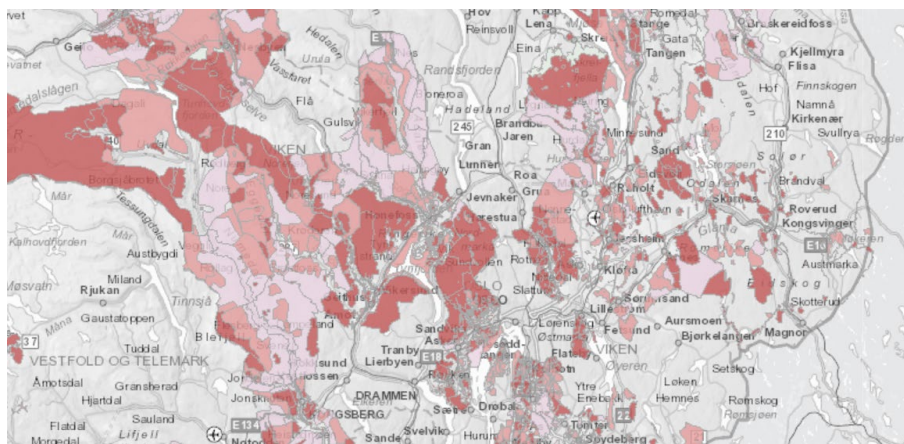
Lys rødt - registret

Figur 1 Printscreen fra Naturbase Kartlagte friluftslivsområder, verdi, Innlandet 1, 26.4.2021

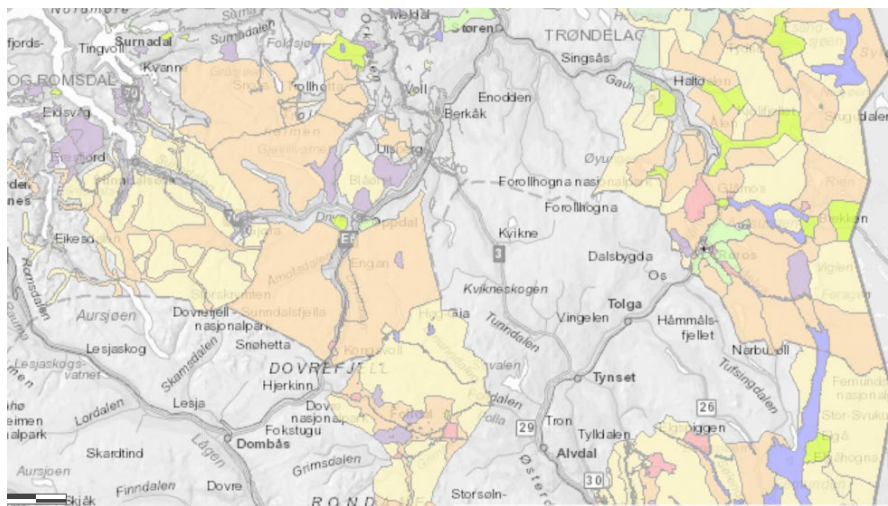
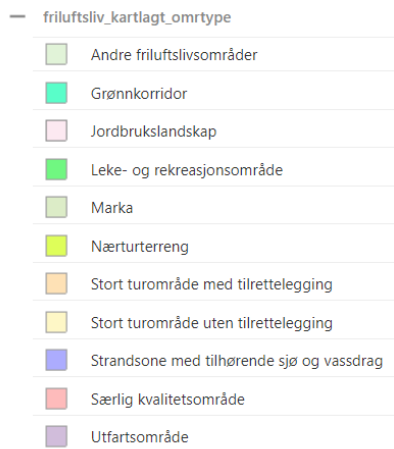

Figur 2 Skjerm bilde fra Naturbase Kartlagte friluftslivsområder, verdi, Innlandet 2, 26.4.2021

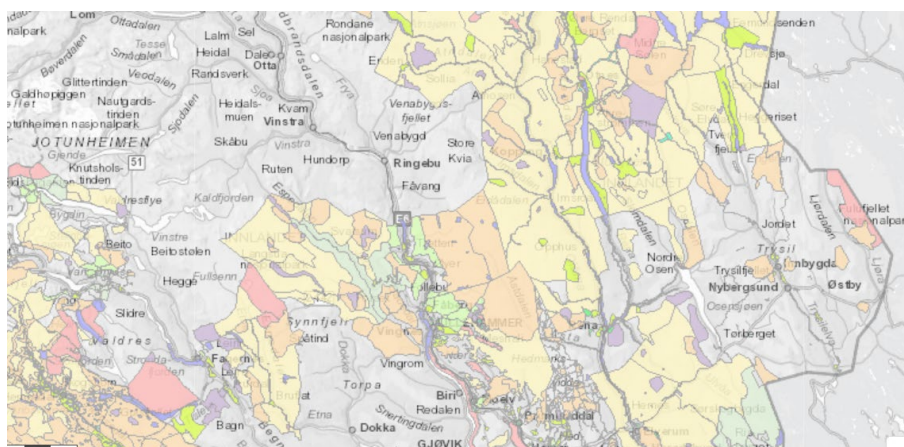

Figur 3 Skjerm bilde fra Naturbase Kartlagte friluftslivsområder, verdi, Innlandet 3, 26.4.2021

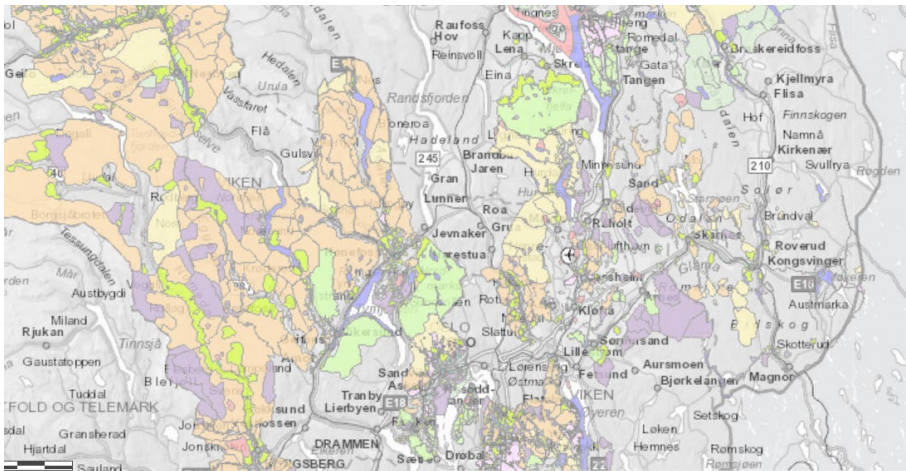
Kartlagte friluftslivsområder, type

Figur 4 Skjermbilde fra Naturbase Kartlagte friluftslivsområder, type, Innlandet 1, 25.6.2021

Figur 5 Skjermbilde fra Naturbase Kartlagte friluftslivsområder, type, Innlandet 2, 25.6.2021

Figur 6 Skjerm bilde fra Naturbase Kartlagte friluftslivsområder, type, Innlandet 3, 25.6.2021

Kommunenes erfaringer

Innlandet fylkeskommune sendte våren 2021 ut en enkel spørreundersøkelse til kommunene for å få en tilbakemelding på hvordan ansatte i kommunene har opplevd dette arbeidet, og hvilke erfaringer de sitter igjen med. Spørreskjemaet bestod av 8 spørsmål. Spørsmålene fordelte seg på:

- stilling til den som fylte ut skjemaet
- om kommunen har gjennomført kartlegging og verdsetting av friluftslivsområdet
- om den ansatte kjenner til arbeidet
- i hvilken grad den ansatte opplevde arbeidet som nyttig
- i hvilken grad arbeidet blir brukt i annet planarbeid
- i hvilken grad den ansatte opplever at arbeidet har vært med på å sikre befolkningen mulighet til å drive et variert friluftslivs både i nærmiljø og naturen for øvrig
- i hvilken grad den ansatte opplever at arbeidet har bidratt til at områder av verdi for friluftslivet sikres og forvaltes slik at naturgrunnlaget blir tatt vare på
- om de ansatte har andre tilbakemelding på arbeidet.

Tilbakemeldingene viser at 18 av de 26 som har svart på undersøkelsen svarer ja på at kommunen har gjennomført/arbeider med gjennomføringen av kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder, 6 svarte nei, og 2 svarte vet ikke.

Av de 18 som svarte ja på at kommunen har gjennomført/arbeidet med gjennomføringen var det 17 som svarte ja på at vedkommende kjenner til arbeidet i sin kommune. Disse 17 fikk de videre oppfølgingsspørsmålene.

Flertallet, 13 respondenter, har svart at de i ganske stor grad eller svært stor grad opplever kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i sin kommune som nyttig.

4. I hvilken grad opplever du at kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i din kommune har vært nyttig?

[Flere detaljer](#)

[Insights](#)

I svært liten grad	0
I ganske liten grad	1
Verken eller	3
I ganske stor grad	11
I svært stor grad	2

Når det kommer til bruken av kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i annet planarbeid svarer 8 respondenter at de opplever at dette blir brukt i ganske eller svært stor grad. 7 svarer verken eller.

5. I hvilken grad vil du si at din kommune bruker kartleggingen og verdsettingen av friluftslivsområder i annet planarbeid?

[Flere detaljer](#)

I svært liten grad	0
I ganske liten grad	1
Verken eller	7
I ganske stor grad	7
I svært stor grad	1

10 av respondentene svarer at de i ganske stor grad eller i svært stor grad opplever at kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder har vært med på å sikre befolkningen mulighet til å drive et variert friluftsliv både i nærmiljøet og naturen for øvrig.

6. I hvilken grad opplever du at kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder har vært med på å sikre befolkningen mulighet til å drive et variert friluftsliv både i nærmiljøet og naturen for øvrig?

[Flere detaljer](#)

[Insights](#)

I svært liten grad	1
I ganske liten grad	2
Verken eller	4
I ganske stor grad	9
I svært stor grad	1

11 respondenter svarer at de i ganske stor grad opplever at kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder har bidratt til at områder av verdi for friluftslivet sikres og forvaltes slik at naturgrunnlaget blir tatt vare på.

7. I hvilken grad opplever du at kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder har bidratt til at områder av verdi for friluftslivet sikres og forvaltes slik at naturgrunnlaget blir tatt vare på?

[Flere detaljer](#)

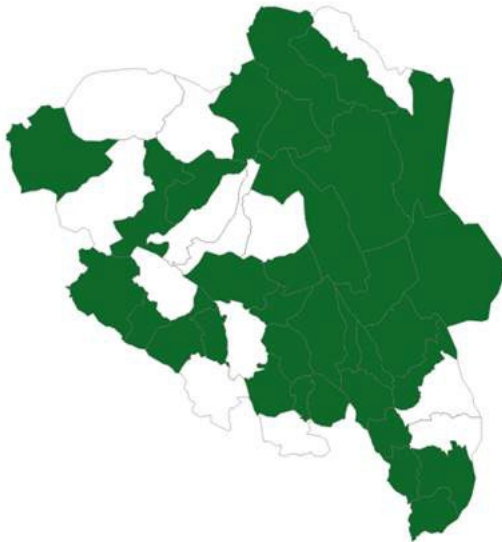
[Insights](#)

I svært liten grad	1
I ganske liten grad	1
Verken eller	4
I ganske stor grad	11
I svært stor grad	0

Av beskrivelsene av hvordan arbeidet ble organisert i kommunene – forankring, arbeidsgruppe og prosess er det beskrevet større eller mindre sammensatte arbeidsgrupper i kommunene, med innspill/referansegrupper av frivillige. Forankring og høring er i varierende grad beskrevet, men det fremstår at det har vært fra enkel høring av involverte parter til mer omfattende høringer. Det ble til slutt spurt om kommunene hadde andre tilbakemeldinger om prosjektet. Det kommer enkelte tilbakemeldinger på at metodikken er mest egnet for tettbygde strøk, og at det oppleves som noe unødvendig i kommuner med lite urbane strøk med «lite arealpress og uendelig mye friluftslivsområder». Tilbakemeldingene viser at flertallet synes prosjektet har vært nyttig og lærerikt. Det blir og fremhevet som viktig for videre arbeid med friluftsliv. ‘

Kommuner med registrering av kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Naturbase i Innlandet

Figur 7 Kommuner i Innlandet med registrert kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Innlandet i Naturbase, 25.6.2021

Region	Kommune	Registrert i Naturbase	Kommentar
Fjellregionen	Alvdal	Ferdig	
	Folldal	Ferdig	
	Os		Ikke deltatt
	Rendalen	Ferdig	
	Tolga	Ferdig	
	Tynset	Ferdig	
Gjøvikregionen	Gjøvik	Ferdig	
	Nordre Land		Ikke deltatt
	Søndre Land	Ferdig	
	Vestre Toten	Ferdig	
	Østre Toten	Ferdig	
Hadeland	Gran		Ikke deltatt
Hamarregionen	Hamar	Ferdig	
	Løten	Ferdig	
	Ringsaker	Ferdig	
	Stange	Ferdig	
Kongsvingerregionen	Eidskog	Ferdig	
	Grue		Ble ikke ferdig
	Kongsvinger	Ferdig	
	Nord-Odal	Ferdig	
	Sør-Odal	Ferdig	
	Åsnes		Ikke deltatt
Lillehammer	Gausdal	Ferdig	
	Lillehammer	Ferdig	
	Øyer	Ferdig	
Midt-Gudbrandsdal	Nord-Fron		Ikke deltatt
	Ringebu		Ikke deltatt
	Sør-Fron		Ikke deltatt
Nord-Gudbrandsdalen	Dovre		Ikke deltatt
	Lesja		Ikke deltatt
	Lom		Ble ikke ferdig
	Sel	Ferdig	
	Skjåk	Ferdig	
	Vågå	Ferdig	

Region	Kommune	Registrert i Naturbase	Kommentar
Sør-Østerdal	Elverum	Ferdig	
	Engerdal	Ferdig	
	Stor-Elvdal	Ferdig	
	Trysil	Ferdig	
	Våler	Ferdig	
	Åmot	Ferdig	
Valdres	Etnedal	Ferdig	
	Nord-Aurdal	Ferdig	
	Sør-Aurdal		Ikke deltatt
	Vang	Ferdig	
	Vestre Slidre	Ferdig	
	Øystre Slidre	Ferdig	
Totalt		33	

Lillehammer, 13.1.2022